

ANDREI ȘERBAN, ONORAT LA IAȘI

(Costin Popa – 13 ianuarie 2016)

Municipiul de pe malurile Bahluiului l-a onorat recent pe regizorul Andrei Șerban în cadrul unei festivități strălucitoare care a avut loc la Opera Națională Română Iași, cu prilejul reluării spectacolului „Lucia din Lammermoor” de Donizetti, producție semnată de marele artist, cu premiera către finele lui 2014. Maestrului i s-a decernat titlul de „Cetățean de Onoare al Iașului”.

Lansare de carte

Mihaela Marin și
Andrei Șerban

Serata s-a deschis, pe scenă, cu lansarea albumului bilingv română-engleză „REGIA DE OPERĂ. GÂNDURI ȘI IMAGINI” de Andrei Șerban, cu fotografii de Mihaela Marin, apărut în 2015 la editura Nemira, în condiții de mare lux. Un volum cu 256 de pagini, format mare, prefătat de George Banu („Andrei Șerban sau Seducția unui Univers Dublu”) și cu Introducerea autorului, intitulată „De Ce Regizez Operă?”.

Conținutul este dominat de fotografiile din producții deja renumite, pe care Andrei Șerban le-a realizat la Paris, Viena și Iași, însoțite de considerente estetice referitoare la concepția ideatică a montărilor, numite „note de lucru”. Lectorul se va simți cufundat în universul regizorului, va decela binele de rău, va primi comuniunea cu spiritualitatea, va vibra filosofic și, alături de acestea și de altele, va lua cunoștință de punerea în pagină a producțiilor, de lucrul cu marii artiști. Și, până la urmă, va găsi răspunsul, poate, la întrebarea din Introducere, pe care Andrei Șerban o extinde „... de ce mergem la operă? Ca să fugim de viață, să ne drogăm prin a evada sau s-o regăsim?” și invită la „investigație”.

Astfel, cu titluri incitante, despre spectacolele de la Opera Națională din Paris citim „Hovanscina sau Rusia de Ieri ca Cea de Azi”, „Lucia sau un Woyzeck Feminin” și „Italianca în Alger sau o Absurditate Încântătoare”. Cu referire la producția Operei de Stat din Viena ni se prezintă „Povestirile lui Hoffmann sau Realitatea unui Artist”, iar legat de spectacolele Operei Naționale Române Iași citim „Troienele sau Opera ca Teatru” și „Indiile galante sau Imaginația fără Frontiere”. (Am păstrat ortografierea titlurilor din carte, inclusiv folosirea majusculilor.)

Obiectivul fotografic al Mihaelei Marin este scrutător și caută esențialul. La fel ca și Andrei Șerban în conceperea unei montări.

O paranteză. Mă gândesc la producția lui Andrei Șerban cu „Turandot” de la Royal Opera House Covent Garden din Londra, în 1984, reluată ulterior intens, după ce fusese reprezentată mai întâi la Los Angeles Opera. A fost o producție emblematică, care a generat, îndrăznesc să afirm, una dintre ideile noului final al operei, pe care marele compozitor Luciano Berio l-a scris în 2001 ca alternativă a celui tradițional semnat de Franco Alfano după moartea lui Puccini. Îmi amintesc: noua muzică a lui Berio a încheiat opera estompat, pornind de la premisa că, în fond, fericirea celor

doi protagoniști, Turandot și Calaf s-a clădit pe sacrificiul sclavei Liù. Ei bine, Andrei Șerban prefigurase momentul și, pe vechea versiune a lui Alfano, adusesse în scenă, șocant, carul mortuar al lui Liù chiar în clipa în care corul glorifica finalul cu „happy-end”. Acea imagine-simbol persistă. Poate, o ediție viitoare a albumului va include și un capitol dedicat memorabilei producții cu „Turandot”.

Dar, sunt conștient, selecția – deloc exhaustivă – a fost de o extremă dificultate, dată fiind prezența numelui lui Andrei Șerban, în timp, pe afișele tuturor teatrelor lirice mari ale lumii, în producții referențiale.

Monica Andronescu, Mihaela Marin și Andrei Șerban

Noua apariție editorială, exemplar de bibliofil, are o adresare uriașă, de la profesioniștii teatrologi și muzicieni la melomani, la publicul larg. În pauza spectacolului cu „Lucia din Lammermoor”, cei prezenți s-au înghesuit să solicite prețioasele autografe, acordate cu generozitate.

La lansare, vorbe elogioase au fost rostite de redactorul de carte Monica Andronescu. Mihaela Marin și Andrei Șerban au răspuns, după care maestrul a susținut o dizertație pe care aș intitula-o, pornind de la prima sa frază, „Muzica – arta supremă, arta tuturor artelor”. O asemenea prelegere complexă necesită, însă, o privire specială coroborată, pe cât posibil, cu ceea ce a creat în „Lucia di Lammermoor”.

Distincția supremă a Iașului...

Beatrice Rancea, Mihai Chirica și Andrei Șerban

... a fost înmănată lui Andrei Șerban de primarul interimar Mihai Chirica, înveșmântată în cuvinte de aleasă prețuire. Ceremonia a avut loc pe scenă, la finele spectacolului. Managerul Operei Naționale Române Iași, Beatrice Rancea, a invitat-o apoi pe Corina Șuteu, consultant cultural internațional și expert în politici culturale, să rostească un Laudatio. L-a titrat „Andrei Șerban, o călăuză în noapte”, gânduri despre marele artist de care a legat-o o strânsă colaborare prin coordonarea turneelor de la Milano și Paris de la începutul anilor '90 cu „Trilogia antică” și prin inițierea în 2007 a Academiei Itinerante „Andrei Șerban”.

Pe film, un mesaj de suflet a venit din partea actriței Rodica Mandache și un mesaj oficial din partea ministrului Culturii, Vlad Alexandrescu. În sală, forul tutelar al Operei a fost reprezentat de Alexandru-Vasile Oprean, secretar de stat în Ministerul Culturii.

Mulțumirile exprimate de cel distins nu au uitat să sublinieze faptul că scena lirică ieșeană a fost singura casă română de operă care l-a invitat să-și expună arta pentru întâia oară după controversata producție cu „Oedipe” de la Opera Națională București din stagiunea 1995-96 și din prima clipă a preluării manageriatului de către Beatrice Rancea. „Lucrul cu Opera Națională Română Iași este un teren fertil”, a spus Andrei Șerban, îndelung aplaudat.

Mihai Chirica, Beatrice
Rancea și Corina Șuteu

Andrei Șerban

In memoriam
Liz Swados

Aplauze

Finalul seratei a marcat o clipă de reculegere la stingerea din viață, doar cu câteva zile înainte de 9 ianuarie 2016, data ceremoniei, a compozitoarei americane Elizabeth (Liz) Swados, 64 de ani, autoarea muzicii la „Trilogia antică” și la „Troienele”. In memoriam, Corul Operei ieșene dirijat de Manuel Giugula a interpretat, simbolic, cântecul de despărțire al troienelor care pleacă pe mare cu grecii victorioși, spre o nouă civilizație, înspre o nouă lume, către necunoscut. Vizibil emoționat, Andrei Șerban i-a dorit celei dispărute „o călătorie bună”...